

„Czas“ wychodzi codziennie wieczór, wyjąwszy niedziele i dni świąteczne. Oddzielne Nra Czasu, o ile zapas starczy, w Krakowie po 10 c., we Lwowie lub z przesyłką pocztową 12 c.

Prenumerata wynosi:

Table with 3 columns: Location (Czas w państwie austriackim, do Włoch, Francji, Anglii, Belgii, Szwajcarii, Turcji i innych państw), Duration (na cały rok, na kwartał, na 1 miesiąc), Price (24 zhr., 6 zhr., 2 zhr. 50 ct., 28 zhr., 7 zhr., 3 zhr., 32 zhr., 8 zhr., 3 zhr.).

Prenumeratę przyjmuje się tylko od 1-go do ostatniego dnia w miesiącu. Listy z pieniędzmi i przesyłki pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia (nasytaty) uprasza się nadsyłać franco do Administracji Czasu w Krakowie. Listy reklamacyjne nie, nieczytowane nie podlegają opłacie pocztowej. Listów niefrankowanych nie przyjmuje się. Rękopisów nadsyłanych nie zwraca się.

CZAS

Prenumeratę przyjmują: Administracja „CZASU“ w Krakowie i urzędy pocztowe. Miejsce prenumeratę księgarnia S. A. Krzyżanowskiego, handel Z. Skalekiego w Sukienicach, biuro dzienników i ogłoszeń M. Silbersteina Rynek gł. 1. 17 w of. handel Bajera ul. Grodzka, trafik Kukulskiego w Sukienicach, główna trafik róg Ryńki i ulicy św. Jana. — Ogłoszenia (inzeraty) przyjmują się za opłatą od miejsca wiersza drobnym drukiem (petit) za pierwszy raz 10 cent., za każdy następny po 5 cent. Nadesłane (na 3 stronie) od miejsca wiersza drukiem drobnym po 30 cent. za każdy raz. — Ogłoszenia i prenumeratę przyjmują: we Lwowie Agencja „CZASU“ w głównym składzie tytoniu Nr II ulica Trybunalska L. 4; w Paryżu wyłącznie p. Adam, Rue des Saints-Pères 81, (prenumeratę p. W. Raczkowski, Courbevois pod Paryżem, Rue du Chemin de fer 44); w Wiedniu pp. Hassenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurtu n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei, Wrocławiu), A. Oppelk, E. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze), H. Schalek, M. Dukas, J. Danneberg, A. Herndl, M. Stern, (tylko prenumeratę pp. H. Goldschmidt & C.); w Frankfurcie n. M. G. L. Daube & C. W Warszawie przyjmują ogłoszenia pp. Reichman i Frenkler, biuro ogłoszeń przy ul. Senatorskiej.

Przegląd Polityczny.

Kraków 13 lipca.

Ministerstwo Stoilowa ma charakter umiarkowano-liberalny. Weszli do niego ludzie znani z różnych zajęć w ostatnich czasach. Sam Stoilow należał do delegacji, objeżdżającej Europę, bawił najdłużej ze wszystkich delegatów w Wiedniu i miał przeto niezawodnie najwięcej sposobności dokładnego porozumienia się z księciem Koburgskim. Dr Stransky jest jednym z tych, którzy się do powstania w Filipopolu w celu przyłączenia Rumelii wschodniej do Bułgarii przyłączyli. Dzierży on obecnie tekę ministerstwa spraw wewnętrznych.

Imię majora Petrowa, powołanego na ministra wojny, związane z laurami odniesionymi pod Sliwnicą.

Z przeszłego ministerstwa pozostał w obecnym sam tylko Naczewicz. Ze „Nowoje Wremia“ i inne pisma rosyjskie tego rodzaju powstawać będą gwałtownie przeciw najświeższemu zwrotowi rzeczy w Bułgarii, tego się można było spodziewać. Nie szedzą one też wyrazów oburzenia Bułgarom, łącząc je z zjadliwymi wycieczkami przeciw Austrii. Dzienniki urzędowe odzywają się daleko spokojniej, a ograniczając się jedynie do podnoszenia braku legalności w postanowieniach bułgarskich, zdają się zresztą wyczekiwać głosów europejskich.

Turecy przygotowują w tej sprawie okólnik dyplomatyczny do mocarstw, aby wywołać wyraz ich opinii; jakże sama w tej mierze ma zdanie, dotąd urzędowo nie objawiła; co zaś o tem głośniejszą prywatną wiadomości z Konstantynopola, odznacza się cechą prostego domysłu.

Demonstracje paryskie z powodu wyjazdu Boulanger'a i interpelacje radykalistów w Izbie pojawiły się dla ministerstwa obecnego w samą porę. Demonstracje okryły przez niedorzeczną swą hałaśliwość śmiešnościami tak Boulanger'a, jak i sprawców owacy, śmiała zaś odpowiedź Rouviera, potępiająca częstotliwość zabiegów radykalnych, i jednocześnie znaczące odezwanie się ministra Spullera w zgromadzeniu politycznym, zaimponowały rzęszom Paryża, z czego wnosić można, że zbliżające się już uroczystości lipcowe w Paryżu odbędą się spokojnie. Obawy o zaburzenia mogły być nierównie większe, gdyby Boulanger nie był wyjechał z Paryża, owacy dla niego nie były się okryły śmiešnością, a zarzuty, czynione ministerstwu przez radykalistów, należytę nie były doznały odprawy.

Interpelacje radykalistów tyczyły się zajęć na wyspie Jersey, wizyty nuncjusza u barona de Mackau, a połączone były z zarzutem, jakoby ministerstwo nie było republikańskiem, utrzymywało tylko swój żywot głosami prawicy i nietylko z tą sympatyzowało, ale było już poprostu „niemieckim.“ — W głosowaniu upadła ta interpelacja 250 głosami czysto-republikańskimi przeciw 156, nie licząc wcale głosów prawicy, która w części tylko głosowała. — W kołach rządowych francuskich poczynają rezultat ten za dobry prognostyk dla pomyślnego przebiegu uroczystości lipcowych.

W Anglii, gdzie nad bitem karnym irlandzkim strawiono cztery miesiące czasu, zaczynają teraz uchylać reszty ustaw z nadzwyczajnym pośpiechem, jak się to już z wczorajszych okazuje telegramów.

Do Belgradu wróciła już królowa Natalia. Wiadomości o zamiarze powierzenia Krystyczewi misji utworzenia nowego gabinetu zaprzeczają stanowczo z kół rządowych. Wybory do skupczyzny rozpisane będą w sierpniu. Rząd przygotowuje dla

niej projektu do ustaw czysto administracyjnego charakteru, co ma znaczyć, że tymczasem nie mają zajść żadne zmiany w konstytucyi.

Kwestya rzymska.

II.

Nie o historyczne chodzi tu wywody — choć bez historii nie ma podstawy idea narodowa, w imię której obalono władzę doczesną i stolicę chrześcijaństwa zamieniono w stolicę zjednoczonego państwa. Otóż kilkunastowiekowy ciąg dzieł stwierdza najpierw: że „odkąd z katakomb krzyż wzbił się zwycięsko,“ wieczne miasto przestało być siedzibą świeckich monarchów. Konstantyn przenosi stolicę do Bizancjum, w Rawennie i innych miastach rezydują ci, co wykonywują władzę zachodnich cesarów, zanim jeszcze powstaje w wieku siódmym za sprawą chrześcijańskich księży patrymonium Sgo Piotra — a więc ztąd wynika fakt pierwszy — że Rzym zachował nieprzerwanie przywilej stolicy następców Piotrowych i stolicy niepodzielnej z żadnym świeckim monarchą. Fakt drugi bardzo doniosły pod względem narodowym włoskim, że z całego apenińskiego półwyspu, rozdzieranego na kawały przez obcych monarchów, jeden Rzym, osłoniiony władzą Papieża, nigdy obcym nie ulega rządów, chyba że Papież w niewoli w Awinionie lub porwany przez Napoleona I. Do cesarów wyciągano nie raz dłoń, nawet Dante podejrzany o związki z Albigenami i do gibeliskiej przyczajającej się partyi, wyzywa do Romy w pierwszej pieśni Pieśńki Cesarzy z Germanii.

Głos ten wielkiego poety jest echem walk i dążeń, które szarpały lonem Italii i sercem Rzymu w najprzebieżniejszych kierunkach. W Rzymie samymi jeśli pod dwunastowiekową władzą papieża istniały zapasy stronnictw, to były one przezwane municypalne lub arystokratycznej natury. Stary patrycat zachował do dziś dnia ślady rzymskiego republikanizmu i dążenia do oligarchicznych rządów lub Rieni oglaszał się dyktatorem w imię ludu. Dlatego, gdy w naszym stuleciu, przyszedł ferment rewolucyjny z zewnątrz, rozdmuchał się w anarchiczne plebsu zarzewia i pociągnął tak sobie pewną część patryciatu o najbardziej oligarchicznych instynktach. Ale to były wyjątkowe objawy, które potwierdzają jeszcze ten wniosek historyczny, że nie było rządu, któryby bardziej zrosł się ze swym ludem jak rządy papiejskie i że w całej Italii nie było państwa i władcy tradycyją polityki, stałym kierunkiem i dążeniem bardziej narodowo-włoskiej. Do tego charakteru narodowego przyczyniała się już sama natura państwa i jego instytucji, a nadto obieralność najwyższych władców przeważnie ich niewyłącznie włoskiego pochodzenia.

Początek kwestyi rzymskiej — to jest kwestyi wyłączenia Papieża z dziedzictwa piotrowego i sekularyzacji rządów we Włoszech — odniósł należy do najczystszej francuskiej i zdobycia Rzymu przez wojska napoleońskie. Zaisie nie był to fakt wyzwolenia, ale fakt zaboru, równie uciążliwy dla Rzymu jak dla całej Italii. Jeśli Pius VII zaliczyć należy do najszlachetniejszych a najwięcej próbowanych postaci z szeregu następców Piotrowych, to sekretarza stanu Consalviego historia zapisała pomiędzy najznakomitszych mężów stanu, a bronil on nietylko praw Kościoła wobec Cezara, lecz stał także jako rzecznik wolności Rzymu, praw i dawnych instytucji narodowych.

Kongres 1815 roku przywrócił władzę świecką Papieża i powiększył legacjami dawne granice Państwa Kościelnego — ale ta restauracja, jak wszystkie restauracje świętego przymierza, miała tylko mechaniczne, że tak powiemy, znaczenie; państwa z ruin odbudowane trzymały się tylko zewnętrznymi podporami, jak te gmachy, które nie są wsparte na fundamentach, ale na wianuzi zewnętrznych rusztowań. Napoleon jak wszędzie, tak i w Rzymie przewrócił wszystko do góry no-

gami, narzucił kodeks, nowe instytucje na modłę francuską, podktykował prawa.

Pozostał nadto pewien namu idea rewolucyjnych, przyniesionych z Francji. Sekretarz stanu kardynał Lambruschini, niezmiernie organicznym obdarzony duchem, zamierzał przeprowadzić prawdziwą restaurację, bo od fundamentów, plany jego powrotu do dawnych urzędów, naturze ludu i tradycyom Rzymu odpowiednich, z bardzo szerokim udziałem ludzi świeckich w rządach oraz reprezentacyjnych i kontrolujących ciał — te plany paraliżowała reakcyjna i negacyjna w swym absolutyzmie polityka ks. Meternicha, a nadto zbyt wielka opieka obcych gabinetów. Od 1815 roku kwestye wewnętrzne państwa papiejskiego wzięto pod specjalną kontrolę areopagu mocarstw. Kancelarstwo austriackie chodziło o to, aby nie dopuścić przywrócenia harmonii między Papieżem a ludem rzymskim, aby ztąd nie wyrosła siła odporna dla całej Italii.

Zwoływano przeto kilkakrotnie konferencye w kwestyi rzymskiej i do tych konferencyj wzywano reprezentantów akatolickich mocarstw wbrew zastrzeżeniom Papieża. Wpływ angielski był tu zwłaszcza czynny, a papieństwo szkodziło; wiadomo, że intriga angielska osnuła nadówczas półwsep, że później ruch rewolucyjny włoski równie ztamtąd brał podniecie, zwłaszcza odkąd lord Palmerston z interesem handlowym łączył plany i związki secekiarskie.

Podkopywanie powagi Papieża wobec poddanych, rozłączanie wrzeczmo opieki, a wysuwanie kwestyi rzymskiej było w widokach wszystkich rządów, które miały z Głową Kościoła w swoich wewnętrznych stosunkach rachunki do wyrównania. A choć polityka zagraniczna Watykanu za Grzegorza XVI zwłaszcza przyjmowała z powolnością i poparcie obcych mocarstw, które było często wyzyskiwaniem — to jednak względy dyplomatyczne nie wstrzymały surowego zakonnika w tierze ani od ogłoszenia całego szeregu dokumentów i protestów w sprawie przesładowania unitów w roku 1839, ani od surowych słów napomnienia, jakimi powitał Grzegorz XVI cesarza Mikolaję, przybywającego do Rzymu jako sprzymierzeńca.

Ruch *giovine Italia* rósł w górę — zabłysnął odrodzeniem literackim, powiem romantycznym, często zakwitał połączeniem poczuciu wiary, idei i tradycy historycznej z zapalem politycznym ku wolności i niepodległości. Jak szeroka była skala tej bujnej generacyi, dość powiedziec, że obejmują ona od promiennej postaci Piusu IX do ponurej i złowrogiej Józefa Mazziniego. Mazzini nie był rewolucjonistą na dzisiejszą materialistyczno-anarchiczną miarę, choć wladal sztyletami skrytobójców, jak dzisiejsi dynamitem, był to fanatyk idei, a jak świadczy jego listy, nawet wierzył w Boga. Lubo Włochy stały się ojczyzną tajnych związków, przez Kościół surowo potępianych, nie była wykluczona nadzieja, że ruch idealistyczny generacyi *giovine Italia* da się naprowadzić na tory czysto narodowe i połączyć z zasadami chrześcijaństwa.

Wyrazem tych złudnych nadziei były pierwsze święte chwile pontyfikatu Piusa IX. Na ogłos uwielbienia ludu, akt amnestyi i zapowiedź szerokiej reformy w Rzymie, książkę Metternich zawał w przerażeniu: „tego się nie spodziewałem, by się doczekał Papieża liberala.“ Pius IX milował Italję, bo wszystkie narody ojcowiśmiem ogarniał sercem, wolności poddany nie szedził; ale gdy zażądano, aby przyłożył rękę do wojny o niepodległość włoską, stanął mężnie przeciw prawdowi, który wnet wybuchł szaleństwem. U stóp tronu papiejskiego padł z ręki morderców minister Rossi, i nastąpił pierwszy zamach ludu rzymskiego przeciw władzy papiejskiej. Jestto jeden z najbardziej dramatycznych momentów historii XIX wieku, chwila, od której się zaczyna moralne bankructwo dążeń tego stulecia. Jestto także początek kwestyi rzymskiej.

Interwencya bowiem Republiki francuskiej, powrót Papieża z Gaety i przywrócenie jego władzy

pod osłoną załogi obcego państwa, lubo stanowi ostatni chlubny czyn najstarszej córki Kościoła w duchu *gesta Dei per Francos*, odracza tylko spór dwóch idei: rewolucyi włoskiej z instytucyą papieństwa.

KOESPONDENCYA „CZASU.“

Lwów 12 lipca.

(Regulacya Gniej Lipy. — Planu na budowę Przymiśka fundacyi Aleksandra ks. Lubomirskiego. — Emigracya do Ameryki. — Przepustki na pograniczu rosyjskim.)

Jak wiadomo, powziął Sejm na zeszlórocznej sesyi uchwałę, polecającą Wydziałowi krajowemu, aby w przyszłości przedkładał takie tylko projekty melioracyi krajowej, obejmującej regulacyę dolnej części Gniej Lipy t. j. począwszy od mostu w Rudzie, dokąd Gniej Lipa uregulowana zostanie już w myśl ustawy krajowej z dnia 1 lipca 1886, aż do ujścia do Dniestru. Ogólny koszt tej nowej regulacyi wynosiłby według planów 540.000 zhr. Dla różnorodnych względów finansowej, technicznej i administracyjnej natury regulacya ta podzieleną została w ułożony już przez Wydział krajowy projektach ustaw na dwa oddzielnie podjęć i dokonać się mające przedsiębiorstwa melioracyjne, a mianowicie 1) na regulacyę środkowej sekiyi Gniej Lipy począwszy od mostu na drodze gminnej w Bursztynie do ujścia do Dniestru w powiecie Rohatyńskim i Stanisławowskim (długość 19.525 kilometrów, suma kosztów 255.000 zhr.). Z obu tych sum kosztów kraj miałby pokryć 40%, a państwow fundusz melioracyjny i strony interesowane po 30%. Dla ułatwienia władzom oznaczenia okręgów konkurencyjnych i zawiązania spółek wodnych w porę, oba projekty ustaw nie oznaczają terminu rozpoczęcia robót, lecz pozostawiają kwestyę tej decyzyi Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z rządem powziąć się mającej. Chcąc mieć pewność uzyskania 40-procentowej dotacyi z państwowego funduszu melioracyjnego, Wydział krajowy już obecnie odniósł się w tej mierze do rządu.

Wkrótce rozpisany zostanie konkurs na plany budowy Przymiśka dla opuszczonych chłopów w Krakowie fundacyi Aleksandra ks. Lubomirskiego. Ministerstwo, o które jako o najwyższą władzę fundacyi, a nadto jeszcze i z powodu, że ks. Aleksander Lubomirski od rąk hr. Taaffe'go złożył fundacyę całą, wszystkie rozliczne pertraktacje, połączone najpierw z nabyciem gruntu fortyfikacyjnego, a następnie i szczegółowe przyszłego urzędzenia Przymiśka oprzeć się musiały, wyznaczyły trzy premie 2000 zhr., 1000 zhr. i 800 zhr. Osoby interesowane tym konkursem przygotowane być powinny na krótki termin do opracowania planów, gdyż roboty budowlane jaknajrychlej mają być rozpoczęte.

W Krakowie na porządku dziennym jest przytrzymywanie emigrantów do Ameryki niezapastryzonych w wymogi potrzebne do dalszej podróży. Tak samo dzieje się w Przemyślu, który stanowi obecnie jedną z głównych stacyj dla właścicieli węgierskich emigrujących do Ameryki tak samo lekkomyślnie, jak nasi włościanie. Po chwilowej przewzie widocznie ożywiła się akcyja początków agentów emigracyjnych, płatnych od każdej ofiary zwerbowanej dla przedsiębiorstw emigracyjnych trudniących się transportem towaru emi-

gracyjnego za morza. Znowu tedy przypominano władzom potrzebę jak najpilniejszego czuwania nad sprawą emigracyjną. Jeżeli w jakiej, to w tej sprawie administracyjnej na duchownieństwie, które jest w położeniu patrzeć i działać zbliska, cięży obowiazek współdziałania.

Russyfikacya za kordonem wojska się do wszystkich aktów nawet takich, w których jeszcze do niedawna liczone się z faktem, że pogranicze władze austriackie nie posiadają funkcyonaryuszów władających językiem rosyjskim. W ostatnich czasach np. przepustki uprawniające do przejścia granicy i 8 dniowego pobytu w Galicyi wydają władze rosyjskie tylko w języku rosyjskim. Zapamiętałość russyfikacyjna szkodzi w tym wypadku interesom publicznego bezpieczeństwa na pograniczu, bo różne indywiduala, którym zależy na wprowadzeniu wszelkiej władzy w błąd co do tożsamości osób, mają w ten sposób ułatwione zadanie.

Poznań 9 lipca.

(g) Komitet prowinc. wyborczy poruszył już na ostatnim zebraniu delegatów powiatowych kwestyę ulepszenia obecnego regulaminu. Obecnie dowiadujemy się, że jeden z członków komitetu, wypracowawszy taki projekt, przedłożył go komitetowi do dalszej decyzyi, który projekt ten zbada i przedłoży następnie najbliższemu zebraniu delegatów. Regulamin ten podaje ściśle określone przepisy dla komitetu powinowocjonalnego i walnych zebrań delegatów, dla komitetów powiatowych i walnych zebrań powiatowych. W dalszym ciągu obejmuje regulamin bardzo wyczerpującą instrukcyę dla komitetów powiatowych i obwodowych, jakoteż i dla mężów zaufania na poszczególne obwody prawyborcze. Ponieważ projekt ten opiera się na doświadczeniach, poczynionych w tych okręgach i powiatach, w których najgorliwiej i najumiejniejszej pracowano przy wyborach, można więc mieć nadzieję, że skoro projekt upełnionym i przyjętym zostanie, odpowie ogólnym potrzebom i położy koniec niezadowoleniu i często niesłusznym skargom.

Wiadomo, że nauczycielom Polakom w Poznaniu zabroniono udzielać lekczyj w trzech polskich zakładach naukowych: w szkole niedzielnej, w szkole handlowej i w szkole przemysłowej, utrzymywanej przez Towarzystwo przemysłowe. Zakłady te wystawione będą wskutek tego na znaczne straty i trudności, nielatwą bowiem będzie rzeczą znaleźć osoby kompetentne w miejsce dotychczasowych nauczycieli. Innych względów doznają panowie nauczyciele Niemcy. Wolno im n. p. dawać lekczye w prywatnej szkole podoficerów, a nawet magistrat daje podoficerom lokale szkolne do ich użytku. Dalej nie wzbroniono dwom nauczycielom Niemcom grywać co sobotę o 9 rano na organach w tułejkiej bóżnicy, a że wskutek tego panów tych w sobotę rano w szkole nie ma, ułożono więc stosownie plan szkolny, w dniu zaś nadzwyczajnych uroczystości żydowskich inni nauczyciele tych panów zastępują. Zapatrzując się na tę sprawę ze stanowiska równoprawnienia, trudno zaiste zrozumieć, dlaczego nauczycielom Polakom nie wolno uczyć młodzieży w szkołach prywatnych, podczas kiedy nauczycielom Niemcom wolno grywać w bóżnicy!

W berlińskim *Tagelblatcie* znajduje się artykuł o kolonizacyi w księstwie Poznańskim i Prusach zachodnich, w którym autor jego wyraża obawy, czy pożądanе dzieło kolonizacyi u nas się powiedzie. Podaje on następnie znane już zasady, podług których komisya kolonizacyjna grunta rozdzielaby chęta. Co do przestrzeni wydzielanych gruntów, stosunków gminnych i regulowania podatków, pragnie komisya kierować się odpowiednio do indywidualności przypadku. Stan gruntów nabytych na kolonizacyę nie jest — twierdzi autor artykułu — tego rodzaju, aby właściciele mniejszych gruntów mogli mieć utrzymanie z dochodów samego tylko rolnictwa, a zwła-

Armia Zbawienia.

Obrazek z galeryi najnowszych zbroczeń umysłu ludzkiego.

(Wedle opo wiadania naocznego świadka, uzupełnionego datami, zacierpaniami z publikacyi „Armii Zbawienia“.)

Kiedy przed kilku miesiącami bawilem w Paryżu, wpadł mi jakby sam w ręce nowy obrazek do mojej galeryi, wznastającej w ostatnich czasach w kolosalne rozmiary, a którą ja tak sobie, jak zwyczajnie mizantrop — nazywam: galeryą głupstw ludzkich. Wiesz, że sam dużo nawalał po świecie; i po Libanie się tukłem i na wyspy Oceanu Spokojnego zaglądałem, i na Pireneje swego czasu się wspiąłem, bo już o tych nieznośnych Wiedniach, Londynach, Berlinach, co mi dawno kością w gardle siedzą, i gadać nie warto; otóż wszędzie pomażnałem tę moją kolekcycę, ale teraz, wiesz co, przyszedłem do przekonania, że niema, jak Paryż, bo i po co naprzykład na Himalaje się gramolić, kiedy niech tylko jakie głupstwo na wiosnę na Himalajach zasiają, to pewnie na jesień w Paryżu pięknie się rozrośnie. Więc też i tej zimy, kiedy mnie znowu jakieś licho — chciałabym mu się opędzić, ale i mędrsi odemnie tego nie potrafili — otóż, kiedy mi jakieś licho do Paryża wyciągnęło, tem się przynajmniej pocieszałem, że wreszcie przestane słyszeć i patrzeć na jedne i te same głupstwa w kółko, ale nowe jakieś zobaczę. Siedzę miesiąc — a tu nic. Poszedłem do parlamentu: mowca wrzeszczy, lewica klaska, prawica syka, prezes dzwoni, wszyscy gadają, nikt nie słucha; ba! widziałem ja już takie i lepsze jeszcze sceny, nietylko w Wiedniu lub Paryżu, ale dawno przed parlamentarną erą,

kiedym jeszcze jako ośmiolatek smarkacz w Opatówku a b c syllabizował. Idę na posiedzenie Rady miejskiej; miły Boże! ta to chyba dawny sejmik polski, tylko na sejmikach, choć więcej pilni, to tyle blażeństw ani nie mówili, ani nie robili. Chciałem pójść do teatru, ale mię znajomy ostrzegł, że to dziś grać mają jakąś nową sztukę jednego z wielkich koryfeuszów tegoczesnej sceny, więc nie dosyć uszy bawelną zatkać, ale i oczy trzeba by sobie związać; no i to nie nowina i nie wartoby zresztą po nią aż do Paryża jeździć. Święta prawda, ale i prawda czasem podbudzić może do złości.

— Cóż zaś znowu, czy ten świat taki dzisiaj jałowy, że nawet w Paryżu żadne się nowe głupstwo nie zrodziło?

— Idź na przedstawienie spirytystyczne.

— Byłem kilka razy przed czterema laty; to stara historia, jużby się wam powinna była przejeść.

— To się daj zahipnotyzować.

— I to nie nowina. Zresztą przynam ci się, że te wszystkie hipnotyzmy i magnetyzmy i spirytystyka, to strasznie śliska ścieżka, a do nadpobudzonej przejażdżki na miotle w orszaku czarownic z Łysej Góry nie zawsze człowiek ma ochotę.

— Wystaraj się o bilet na przedstawienie cyrkowe, dawane przez samych książąt, markizów i hrabiów.

— Byłem już na komedyi, granej przez same księżne, margrafiny i grafiny, ale żalowałem, bo pewnie za parę lat tańsze będą bilety i mniejszy sejsk i te panie może się tymczasem jeszcze lepiej swej sztuki poduczą.

Mój znajomy zatałał ręce: „Ha! to już ja ci nie poradzę!“ i wstąpił do kiosku przetrucić jakąś świeżo wyszłą broszurę przeciw Papieżowi, Burbonom, klerykałom, rojalistom i wszystkim

ludziom na świecie niezgadującym się z poglądem autora, przyczem najdłuższe cigi dostawały się wszystkim bez wyjątku rządowi i ministeryom od Papina do Gobleta. Umiałem na pamięć tego rodzaju broszury, znalazłem doskonale receptę nawet na efektywny tytuł i okładkę, więc nie zatrzymując dłużej zajętego pilnem czytaniem i niepotrzebnym gniewaniem się Francuza na to, co prze czytał, powlokłem się do mojej ciupy, gdzie od wielu lat, za każdą bytnością w Paryżu, rzucam kilkanaście świeżo kupionych, zazwyczaj tylko do strony 16tej rozciętych książek, i kilkadziesiąt broszur o kolorach, o których istnieniu natura dopiero w ostatnich latach się dowiedziała. Czego tam nie było! Był wielki dziennik wyłącznie teatrowi poświęcony; rzecz arcy użyteczna, bo uwalnia inne dzienniki od obowiązku zadrukowywania pięciu szpał na ośm teatralnemi sprawozdaniami. Był drugi, równie wielki i konieczny dziennik dla każdego społeczeństwa, co się umie szanować, a omawiający wysięgi konne, dający biografie, sylwetki i nekrologi słynniejszych rumałków i dżokejów. Obok w miłym nieporządku piętrzyły się wydawnictwa *Volapükistów*; i to nie złe, tylko bieda, że dziś podobno niewyszycy autorowie rozumieją, co przed miesiącem napisali: *L'auvoro*, organ miesięczny francuskich teozofistów, redagowany przez Lady Caithness, księżnę de Pomar; *Le Lotus*, przegląd wyższych nauk teozoficznych, wydawany pod natchnieniem pani Bławackiej, natchnionej przez indyjskich mahatmów, który znowu czerpią natchnienie od tybetańskich mędrców, lecz ci może istnieje, a może nie istnieje, kto ich tam wie; *Paris, Graphologie*, organ wróżbitów i wróżbitek, i nie z ręki, jak pociwioze cyganki wróżły, lecz z pisma ludzkiego. Ziewasz przyjacielu, ba i ja ziewałem, a to przecież do piero początek litanii. No, ale od reszty na dzisiaj cię zwolnię. Przewracam i przewracam, wszy-

stko znane, stare głupstwa; i tu byłem i tam byłem, i tu ziewałem i tam ziewałem; i warto to było do Paryża przyjeżdżać? Wtem z ręki mi wypadł jakiś świeży ilustrowany; na tytule wielkimi literami wypisane: *En Avant*, biuletyn urzędowy „Armii Zbawienia“ wychodzi każdej soboty; motto: „Krew i ogień“; artykuł wstępny: Kto chce wiedzieć, co ma robić i w co wierzyć, kto chce zostać chrześcijaninem, kto chce zbawić duszę, niech idzie na zgromadzenie „Armii Zbawienia.“ *Quai de Valmy*, 187.

„Armia Zbawienia“²⁴ coś ja o tem słyszałem, coś nawet podobno czytałem kiedyś w jednym z warszawskich *Kuryerów*; ale o to takiego? Ażem się rozezorientować we wstyd, ztem dotąd taki ignorant, jakbym należał do redakcyi jakiegoś tułejczego dziennika! Z radości, że przeciw do mojej kolekcyi nowy okaz przybędzie, mówię ci, jakimym odmlodniał, chwytam za kapelusze, wskakuję na tramwaj i jadę na *Quai de Valmy* 187.

Wielki dom, wielka brama, schody nie szczególne. Na bramie olbrzymi afisz, zapowiadający posiedzenie „Armii Zbawienia“, z okien powiewają chorągwie z czerwonemi napisami: „Krew i ogień.“ Przedemną idzie kilka jakichś pań cudacznie ubranych. Zona mi już dawniej na ulicach pokazywała te jakieś oryginalne kapelusze i suknie moeno błękitne z wielkimi S na kołnierzu, niby nundury, w jakie się może za kilkadziesiąt lat regimenta kobiece postroją; wytlomaczyła mi nawet dokładnie, jak się to wszystko nazywa w polsko-francuskim narzeczu, ale jeśliś ciekawy, to się żony wyptaj, bo ten dział endacty wyjątkowo nie należy do mojej specjalności. Weszliśmy do bardzo obszernej sali, na proździe estrada, tył żarzył krzesłami; kilkadziesiąt osób: rzemieślnicy drobni, kupcy, robotnicy z żonami, córkami, dziećmi rozsiedli się wygodnie, kilku przykładało usta do flaszki z jakimś podej-

rzanym nektarem, kilku drzemało, kilku niecierpliwilo się, że się jeszcze przedstawienie nie zaczyna.

Siadłem na uboczu, i korzystając z wolnej chwili, przerzuciłem kilka broszur, które mi przy wejściu do sali prawie przemocą po 20 centymów za sztukę do ręki wziętino. Broszur takich wyszło już dwadzieścia kilka, i to nietylko po francusku, ale także po niemiecku, angielsku i szwedzku. Instynktownie chwyciłem najprzód za największą, całego franka kosztowała i miała już drugą edycyę; tytuł obiecyjący: „Jej wam trzeba“ (niez Marszałkówną), ale ta pani Marszałkówna przezbawna, bo przy czytaniu do drzemki mi się zabrało. Biorę następnę: „Czysta Ewangelija“, „Przymiśko do czasu“ i „Kapłaństwo kobiet czyli prawo kobiet do ogłaszania Ewangelii“, „Zycie święte“, „Chrześcijaństwo goręcej“, „Trunki alkoholiczne i chrześcijaństwo“, „ho! ho! to nie żarty Panie Dobrodziej, chociaż Bogiem a prawdą, strasznie mi to przypominało czasy, w których hugenockie Judyty po Francyi prorokowały, a w Niemczech roflo się od głoszących czystą Ewangelie i napelinionych Duchem św. Czy tylko przypadkiem ta „Armia Zbawienia“ nie pochodzi w prostej linii od jednej z tych stu, dwustu, czy trzystu sekt, których ministrowie kłocą się między sobą w Ameryce i w Anglii, a wierne ich małżonki swoim znowu sposobem im dopomagają; „Jej wam trzeba!“ ale kogo? Prawdopodobnie: „Armii Zbawienia“; myślę, czytając, p. Marszałkówna zastanawia się w swojej książce nad bezwartością ważnymi pytaniami: „Czy Francya ma religię? Czy Francyi potrzeba religii smutnej? Czy Francyi potrzeba religii czysto umysłowej? wygodnej? spokojnej?“ Wola na

²⁴) *Il vous la faut, par la Maréchale. Paris 1886, p. 82.*

cza, jeżeli są przyzwyczajeni do większych potrzeb, aniżeli chłop polski w Poznańskiem i Prusach zachodnich. W niewielu tylko okolicach tych dwóch prowincyj liczyć można na pewny dochód z rolnictwa i innych robót połączonych z małym gospodarstwem. Kolonizacja także utrudniona jest na małych parcelach przez to, że są one zbytek w stanie całkowitego niezagospodarowania i jeżeli przypadkiem nie znalazły się stare jakie budynki na gruncie, buduje się dla kolonisty tylko dom mieszkalny dla tymczasowej jego potrzeby. Pewną kompensatę ma kolonista przez to, że w pierwszych trzech latach nie potrzebuje płacić procentów od pieniędzy zakupna, zapłotekowanych na gruncie. Kolonistom należy zalecić, aby prawdopodobnie niedobór pierwszych lat swego gospodarowania obliczali dość wysoko przy obliczaniu kapitału obrotowego. Kapitał ten jest koniecznym potrzebny do racjonalnego prowadzenia gospodarstwa oprócz środków na wnoszenie budynków i kupowanie inwentarza. Dotychczas nie było ogłoszeń na rozdawanie gruntów i dowiadujemy się dopiero później, gdy kolonista jaki nabył którą parcelę. Ztąd widać, że musiało się zgłaszać wielu kandydatów do owych parceli, między którymi komisya ma wolny wybór. Nie wiadomo nam, jakich zasad trzyma się komisya przy osobistym rozdawaniu gruntów, ale zapewne świadectwa landratów są tu najczęściej decydującą instancją. Również nie wiemy, czy przy ustanawianiu ceny bierze się za podstawę sumę kupna, albo czy wchodzi w rachubę: kosztu parceli i gospodarowanie aż do chwili sprzedaży, jako też strata procentów, wynikająca dla rządu z powodu owych trzech lat wolnych; i trzechprocentowej stopy, lub też czy cenę za każdą parcelę ustanawiają znawcy podług kwalifikacji ziemi, jej kultury i t. d. Czy kolonista każdy znajduje tu pożądanę szczęście, będzie to zależało przedewszystkiem, czy przed nabyciem gruntu rozważył dobrze stosunki i okoliczności, które niekorzystnie wpływają na ustanawianie wartości gruntów w W. Ks. Poznańskiem i katolickich stronach Prus zachodnich, a temi są: klimat zmienny z późną wiosną, rychłą zimą, prawie wszędzie zły stan kultury, niedogodna komunikacja i wreszcie brak sposobności do pobocznego zarobkowania dla małych właścicieli i większych rzemieślników. Jeżeli cel kolonizacji ma być osiągnięty zupełnie, chodzi nie tylko o to, aby sprowadzić jak najwięcej kolonistów niemieckich do ziem polskich, ale nadto, ażeby zapewnić im stałą egzystencją.

Komisya kolonizacyjna odbyła wczoraj pod przewodnictwem naczelnego prezesa hr. Zedlitzia posiedzenie, które trwało z dwoma przerwami od godz. 10 przed południem do 12 w nocy, wczoraj zaś odbyło się drugie posiedzenie. Z Berlina przybyli: tajny radca Wilkowski, tajny wyższy radca rejencyjny i referujący radca w ministerstwie stanu Haase, tajny wyższy radca rejencyjny Kütler i tajny radca finansów Kuntze. A tymczasem Polacy sprzedają swe dobra na rzecz kolonizacji, znowu bowiem przeszła w ręce komisji sędzią wieś polska Chłędowo w powiecie gnieźnieńskim, należąc do p. Bąkowskiego, a obejmująca 521 hektarów arealu. Wieś ta była w posiadaniu Wagrowieckich, następnie kupili ją Lubieński, od których ją nabył kan. Kwilecki i spółki. Od banku nabył Chłędowo p. Bąkowski na to, aby je oddać w ręce niemieckich kolonizatorów!

Berlin 11 lipca.

(Walka przeciw rosyjskim papierom.)

(+) Z obawą, a przynajmniej z niepokojem oczekiwano niegdyś noworocznych powinszowań Napoleona III; dziś z równą obawą czy niepokojem oczekuje świat cały wieści z Berlina, a pragnąc pokoju, daje chętnie wiarę i posłuch wiadomościom pokojowym, z niedowierzaniem natomiast przyjmując wieści wojenne, jakie się rozchodzą z nad Sprei. W ciągu lutego b. r. najgłośniejsze pisało i mówiono o wojnie w Berlinie, a do dziś niepewna, czy istotnie wybuch wojny nad Renem był bliskim, czy też ks. kanclerz niemiecki chciał tylko postrachem wojny zaprzęgnąć umysły i na te droższe zyskać większość w parlamencie, któryby bez wahania i długich wywodów uchwaliał septennat, nadzwyczajny kredyt wojkowy (notabene już wyczerpany anticipando), podatek wódczany i t. d.

W ostatnich tygodniach znowu burzliwym tonem poczęły przemawiać gazety bliższe czucie z rzędem mające, ale pomimo toczących się właśnie w Lipsku procesów o zdradę stanu przeciwko adberentom i agentom Francji, ostrze publicysty-

cznych zaczęte zwrócić się z nad Renu do Petersburga. *Kreuz Ztg, Post, Köln. Ztg* i całe tuziny gazet mniejszego wpływu i znaczenia wystąpiły do walki przeciw rosyjskim papierom, a *Nordd. Allg. Ztg* notowała skrzętnie wszelkie te głosy z widoczną zgodą na ich tendencją, choć bez własnych komentarzy. — Wiadomym ogólnie faktem jest, że wielka część papierów rosyjskich, tak pożyczek państwowych, jak listów zastawnych, znajduje się w rękach niemieckich kapitalistów. Łączną sumę tych rosyjskich papierów w Niemczech oceniono teraz na przeszło dwa miliardy marek, co jest łatwym do zrozumienia wobec faktu, że giełda berlińska, zawdzięczając głównie emisjom rosyjskim swe międzynarodowe znaczenie i niedawny rozrost, starała się o utrzymanie zawsze wysokiego kursu rosyjskich papierów, a zarazem skłoniła i przycyżła, mianowicie drobnych kapitalistów niemieckich, do lokowania swych oszczędności w papierach rosyjskich, a nie niemieckich. Zyskanie chętnych i licznej klienteli dla papierów rosyjskich w Niemczech było o tyle rzeczą nader łatwą, że papiery lokacyjne niemieckie, dające 3 1/2 do 4% stały koło *pari* lub nawet powyżej *pari*, natomiast papiery rosyjskie, dające 4 1/2 do 6% do niedawna, dopóki jeszcze nie było tego fatalnego zastój, który *hausse* rosyjskich papierów wywołał, stały kilka procent poniżej *pari*. Dla drobnego kapitalisty w Niemczech był więc z nabycia papierów rosyjskich drobny ale dwustronny zawsze zysk, na kapitale i procentaje, to też emisje rosyjskie znajdowały na berlińskim rynku zawsze chętnych nabywców. Nabywanie wartości rublowych przedstawiało zawsze pewne ryzyko, tak wskutek chwiejności rubla — po części deprecyacja srebra wywołanej — jak wskutek niepewności stosunków politycznych między Rosją a Niemcami. Ale giełda pocieszała się zawsze słowami orędcy cesarskich, że pokój zapewniła, a przyjaźń z Rosją niezmienna, i ignorowała niedwuznaczne weale ryzyko lokacji swych kapitałów w papierach rosyjskich. Mleczala też giełda, kursa rosyjskich papierów nie chwiała się zbyt, mleczala i opinia i prasa. Ale milczenie to przerwały niedawno artykuły wspomnianych wyżej gazet, doradzając kapitalistom, aby ze względu na zbyt wielkie ryzyko co szybciej wyzbyli się rosyjskich papierów — choćby ze stratą, bo drobna ta strata dziś poniesiona uchroni ich od olbrzymich strat, utraty procentu, a może i kapitału w przyszłości.

Giełda i pisma giełdowe zachowały się nasamprzód dość obojętnie wobec pierwszego alarmu; niebawem jednak zjawia się na rynku berlińskim podaż rosyjskich papierów, popyt ustają, kursa poczęły chwiać się i cofać. Na zdanie gazet pół-czy ćwierćczłuchowych zgodził się wkrótce szereg gazet zupełnie niezależnych n. p. *Vossische Ztg* i dziś sprawa ta jest przesądzoną na niekorzyść rosyjskich papierów; wydane hasło *fort mit russischen Werthen* znalazło poklask i uznanie, znalazło tysiące adeptów, zapanuje nad przyszłością. Nie bez znaczenia i skutku posłużono się w tej walce ostatnim ukazem, wykazując jak ryzykownym jest lokowanie kapitału niemieckiego w rosyjskiej ziemi; dalszy wniosek o większym jeszcze niebezpieczeństwie wynikającym z lokacji w rosyjskich papierach był istotnie bliskim i prostym.

Jak dziś rzeczy stoją, to Rosya nie może już liczyć — przynajmniej na pewien i to niezbyt krótki czas — na emitowanie swych pożyczek w Berlinie; to źródło kredytu zostaje Rosji odjętem, a gdy Rosya bez kredytu obejmie się nie zdola, to cóż ona ma nadal czynić?

Wobec niechęci Berlina nie jest prawdopodobnym pozyskanie dogodnych warunków w Londynie, a wątpliwym co najmniej jest, czy giełda paryska zechce dla Boulangerowskich projektów a-liansowych swemi zasobami ratować rosyjski kredyt. Rozwój stosunków politycznych może naturalnie i tu wywrzeć decydujący wpływ. Niemcy rozpoczęli walkę; kto z niej wyjdzie zwycięzko, a kto z milionowymi stratami, to wątpliwym, również jak wątpliwym, a przynajmniej niejasnym są te walki powody. Nikt nie przypuszcza, aby tu chodziło o prostą spekulację na zniżkę, na kto rejsy różne wielkie domy czy osoby chciały grubo zarobić, ale raczej nasuwa się pytanie, czy to ma być istotnie środkiem walki przeciw Rosji, czy też istotnie pozycją Rosji jest już zachwiana i tu chodzi jedynie o faktyczną obronę niemieckiego kapitału. Może tu grało rolę jedno i drugie, a w każdym razie wspomnieć trzeba i o tem, że cesarstwo niemieckie właśnie teraz emituje stumilionową pożyczkę po 3 1/2 pr.; chodziło więc o zgromadzenie dostatecznych niemieckich

zasobów kapitału, aby emisji tej mógł dokonać bez pomocy i udziału rynków zagranicznych. Stopa procentowa 3 1/2, zarówno jak ogłoszony kurs emisyjny niemieckiej pożyczki nie były zbyt zachęcającymi, i ztąd może uważano za potrzebne, aby zachwiać wiarę i pewność rosyjskich lokacyj a po ich zbyciu niezatrudnione kapitały dla niemieckiej pożyczki pozyskać.

Jakiekolwiek zresztą byłyby powody tej finansowej kampanii przeciw Rosji, to jej rezultat jest dotąd dla niej arcyniekorzystny. Papiery rosyjskie spadły w kursie, wiara do nich została naruszona, do konwersji przeto dawnych pożyczek na niższoprocentowe obecnie rosyjski minister skarbu mimo szczerej chęci nie będzie mógł przystąpić, a dla nowych emisji z trudnością znajdzie nabywców. Pod tym zwłaszcza względem mogą dla Rosji fatalne przynieść następstwa dwa projekta podatkowe, które podług wiadomości *Kreuz Ztg* partya konserwatywna zamierza na jesień wnieść w parlamencie, a mianowicie podatek kuponowy od obcych papierów i wysoki podatek od obcych emisji. Przez jeden i drugi ucierpiąby głównie Rosya, ale zarazem ucierpiąby i giełda berlińska, bo w miarę zmniejszenia na niej obrotu obcymi papierami zmniejszyłoby się jej międzynarodowe znaczenie. To też dwa te projekta może zostaną tylko projektami, ale zawsze są one objawem wrogiego Rosji usposobienia, jakie to coraz więcej panować zaczyna. Ale może i to nie tylko zresztą manewr jak słynne alarmy lotowe.

Ministerstwo rolnictwa zamianowało asystenta rachunkowego, Franciszka Putschęgla, oficyalem rachunkowym; praktykanta rachunkowego, Leo polda Poźniaka, asystentem rachunkowym; i kalkulanta, Kazimierza Tychowskiego, praktykantem rachunkowym przy Dyrekcji dóbr.

P. Namiestnik przeniósł praktykantów koncepcyjnych Namiestnictwa: Hieronima Zahradnika ze Lwowa do Sambora; Zdzisława Stradiota z Sambora do Miela; Jana Matkowskiego z Miela do Żydaczowa i Władysława Jaworskiego z Żydzowa do Buczaeza.

Ziemię Polskie.

Czytamy w *Warszawskim Dniemniku*:

„Z pewnych źródeł otrzymujemy wiadomość, iż z liczby towarzystw akcyjnych, operujących w granicach gubernii piotrkowskiej, następujące nie mają pozwolenia na prowadzenie swych czynności: zakłady górnicze Kramsta, zajmujące się eksploatacją węgla kamiennego, cynku i wyrobem maszyn w pobliżu wsi Zagórze i Niwka, w powiecie będzińskim. W zakładach tych pracuje przeszło 2500 robotników, a obrót ich roczny przynosi 3 miliony rubli. Towarzystwo to istnieje od r. 1844. Toż samo Towarzystwo posiada w Sosnowicach fabrykę bieli cynkowej, istniejącą od r. 1860 z rocznym obrotem 150,000 rs. i 28 robotnikami. Dalej kopalnie austriackie „Länderbanku“ (Maciej) w pobliżu wsi Gołonóg, tegoż powiatu; w kopalniach pracuje 325 robotników, obrót zaś roczny wynosi przeszło 100,000 rs. Pozwolenie na urządzenie kopalni wydane było poddanemu rosyjskiemu w r. 1876; na przeście ich w ręce „Länderbanku“ pozwolenia nie wydano. Nareszcie towarzystwo akcyjne pod firmą: „Compagnie générale des industries textiles“, posiadające w Łodzi własną fabrykę przędzy, obracające rocznym dochodem 1,300,000 rs. przy 457 robotnikach. Prócz tego w gubernii piotrkowskiej funkcjonuje jeszcze 11 towarzystw zagranicznych, posiadających wprawdzie świadectwa, lecz wydane w sposób niewłaściwy.“

O eksploatacji węgla w Królestwie Polskim pisze *Warszawski Dniemnik*:

„Można śmiało powiedzieć, iż niemal 75% przemysłu węglowego znajduje się w rękach cudzoziemców, którzy nie tylko prowadzą eksploatację sposobem rabunkowym, przyczem 50% węgla przepadają bez korzyści, lecz nawet z pewnymi, bynajmniej do uczciwych nienależącymi celami. Okazuje się, iż cudzoziemcy nie tylko jeszcze wyniszczą kopalnie węgla, ile starają się je posiadać w celu zgromadzenia w swych rękach jak można najwięcej powierzchni kopalnej ze szkoda interesów rosyjskich. Inżynier górniczy T. Brusnierny w raporcie swoim, złożonym Towarzystwu technicznemu w Petersburgu, przytacza przykłady tego rodzaju chciwości ze strony cudzoziemców. I tak

w pierwszym okręgu górniczym Królestwa Polskiego, gdzie koncentruje się eksploatacja węgla, istnieje 262 placów eksploatacyjnych; z tych 161 należy do cudzoziemców, a prócz tego 24 znajduje się w dzierżawie, tak, iż w ręku krajowych górników znajduje się tylko 77. Z ogólnej tej liczby na 176 działach nie odbywa się eksploatacja, a mimo to towarzystwo cudzoziemskie nabyło znow 53 działów, z których znow część tylko użyta została do eksploatacji. Z tego też powodu mówi dalej *Warsz. Dniemnik*: Niema wątpliwości, iż prawo z dnia 21 maja (co do wglu) i z dnia 6 marca (ukaz o cudzoziemcach) przyniosą istotną korzyść rozwojowi przemysłu kopalnianego w Królestwie Polskiem.

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 13 lipca.

— **Marszałek krajowy**, hr. Tarnowski wyjechał onegdaj wieczór na kilka dni do Dzikowa, zaś z końcem b. m. ma zamiar za poradą lekarzy udać się na dłuższą kurację do Karlsbadu.

— **P. Herman Loebel**, prezydent Namiestnictwa, przybył na dłuższy pobyt do Krynicy. Czaspismo *Krynica* pisze z tego powodu: „Witamy dostojnego gościa u wód krynickich, dotąd mu nieznanych, i wyrażamy nadzieję, iż poznawszy je, otoczy takowe swą życzliwością. Na przyjęcie dostojnego gościa urządzone wieczorem serenade.“

— **Prymicye**, czyli pierwszą Mszę św., odprawi ksiądz nowo-wysięcony, P. J. Guzik, w kościele św. Katarzyny w uroczystości poświęcenia kościoła t. j. w niedzielę d. 17 lipca b. r.

— **Straż ogniowa** ochotnicza krakowska urzędowała w niedzielę dnia 17 b. m. wycieczką do Woli Justowskiej. Cały czysty dochód przeznaczony jest na pokrycie kosztów umundurowania członków Stowarzyszenia. Wycieczki Straży ogniowej ochotniczej krakowskiej zyskały sobie już dobrą sławę przez cały szereg lat i zawsze bawiono się na nich wybornie w uroczym parku Wolskim, nie można więc wątpić, że i tegoroczna wycieczka dorówna poprzednim i że weźmie w niej udział szeroka publiczność. Biletów nabyć można w handlu p. Wilhelma Fenza, Antoniego Hawelki i Alfreda Biasiona.

— **Miejscowa komisya podatkowa** podaje do wiadomości Właścicieli domów:

Opisania domów i fasy dochodów czynszowych celem wymierzenia podatku domowo-czynszowego na rok 1888 należy miejscowej Komisji podatkowej najdalej do końca sierpnia 1887 r. przedłożyć; za podstawę do wymiaru podatku domowo-czynszowego na rok 1888 mają służyć rzeczywiste czynsze najmu, a względnie wartości czynszowe z roku 1887: z domów mieszkalnych, sklepów, sieni i z bud do sprzedawania po domach lub obok takowych umieszczonych, ze stajen, szop, dziedzińców i placów czynsz przynoszących, tudzież z jatek, rzeczni, łazienek, fabryk, browarów, warsztatów, młynów, składów, magazynów i t. p. lokalności czynsz przynoszących lub wartość czynszową mających.

Dla dogodności właścicieli domów przysposobił dom handlowy J. F. Fischer w głównym Rynku pod l. 39 znaczny zapas na fasy blankietów w formie urzędowej przepisanej i sprzedaje takowe tak pojedynczo jak arkuszami, jakoteż w większych ilościach po cenach umiarkowanych.

— **Z Kasyna powszechnego**. W sobotę d. 16 b. m. odbędzie się w kasynie powszechnem (w hotelu Europejskim) koncert muzyki wojskowej w ogrodzie, w razie zaś niepogody w sali kasyna. Początek o godz. 7 wieczorem.

— **Olbrzymi koncert**. W niedzielę d. 17 b. m. odbędzie się w ogrodzie strzeleckim koncert, jaki rzadko w mieście naszym słyszeć można, mianowicie koncert wykonany przez złączone 4 muzyki wojskowe tutejszej załogi, w skład których wchodzi 200 muzyków. Dochód z tego olbrzymiego koncertu przeznaczony jest na powiększenie funduszu emerytalnego kapelmistrzów wojskowych.

— **Izba handlowa i przemysłowa** zwraca uwagę pp. kupców i przemysłowców na to, że władze serbskie od niejako czasu żądają od podróżujących agentów handlowych z Austrii i Węgier wykazania się legitymacją przemysłu swego, przeciw czemu w myśl artykułu IV traktatu handlowego z Serbią wprawdzie nie zarzucić się nie da, wszakże ostrzeżenie się interesantów, aby jadąc do Serbii, w te karty legitymacyjne się zaopatrywali.

— **Po ucieczce do aresztu**. W nocy z 9 na 10 niewiadomi sprawcy włamali się do domu N. 13 przy ulicy Ogrodowej i skradli tam kilka kasek, kurecząt z kurnika, oraz wypróżnili całą spiżarnię z artykułów gospodarczych. Śledztwo policyjne wykazało już

dnia wczorajszego, iż sprawcami tej kradzieży są Jan Franaszek z Prądnika i Jan Domaradzki z Krakowa, którzy zaraz po dokonaniu kradzieży urządzili sobie ucztę ze skradzionych artykułów w mieszkaniu Domaradzkiego przy placu Matejki, zaprosiwszy na nią innych jeszcze nocejących swoich znajomych. Przysiężeni konsumenci odstawieni zostali dnia dzisiejszego do sądu karnego.

— **Na kolonie wakacyjne** dla dzieci krakowskich nadesłał p. Jerzy Kieszkowski z Bażanówki 2 zhr.

— **Ruch kąpielowy**. Trzecia lista gości przybyłych do zakładu zdrojowego w Szezwawicy od 1 do 7 lipca wykazuje 190 rodzin, czyli 291 osób; od otwarcia zakładu w b. r. ogółem 540 rodzin czyli 932 osób.

— **Dar. Cesarz** udzielił z swej prywatnej szkatuły na restaurację cerkwi filialnej w Krzewcowicach, w powiecie łanuckim, zapomogi w kwocie 100 zhr.

— **W procesie** dostawców dla armii, który się toczył w Serawieju, zasądzeni zostali d. 11 b. m. Daniel Baruch na 5 lat ciężkiego więzienia, Józef Baruch i Altarac na dwa lata, a inni czterej oskarżeni na więzienie od 3 do 5 miesięcy, a nadto wyszyscy na zwrot szkody i ponoszenie kosztów procesu.

— **X. Dr Kantecki**, długoletni redaktor *Kuryera Poznańskiego*, przeniesiony na penitencjaryusza przy katedrze do Gniezna, był pożegnany ucztą w Poznaniu przez obywateli miasta i okolicy. Na uczie zeni brano 110 marek na kolonie wakacyjne. X. Kantecki, brat niedawno zmarłego historyka, dźwigał na swych barkach wydawnictwo pisma katolickiego w czasach najcięższych. Mimo utraty niemal całkowitej wroku nie ustawał w żmudnej pracy dla obrony praw Kościoła i interesów narodowych tak ściśle z niemi związanym.

Z pełnym też uznaniem dla wielkiej cnoty poświęcenia, wytrwałości i niewzruszoności zasad, składamy hołd zacnemu kapłanowi, który wielokrotnie zmógł więzienie, a wytrwał do końca z wyjątkiem sił i pracy.

— **„Gazeta Lubelska“** donosi, iż biblioteka klasztoru Dominikanów w Lublinie została przewidzianą do Petersburga, do departamentu obcych wyznań.

— **Kolumna króla Zygmunta** w Warszawie zupełnie już w tych dniach rozebrana została. Były na niej dwa napisy, które tu dosłownie przytaczamy za *Kuryerem porannym*. Jeden z napisów jest na tablicy, zdaje się, złożonej w ogień, która umieszczona była powyżej piedestału kolumny.

Napis ten, dość jeszcze czytelny, tak brzmi: „Opus Amoris et honoris a Vladislao IV Patri suo Sigismundo III Anno domini MDCLXIII Erectum Prospero Regnante Augusto III Anno Domini MDCCXLIII Renovatum.“

Drugi napis cienkimi wypukłymi literami na malej wielkości rozłożonego arkusza blaszce, która umieszczona była u szczytu kolumny, pod stopami figury królewskiej, tak brzmi:

„Ja Franciszek Dąbrowski, mając dyspozycję nad reparacją zamku warszawskiego od J. W. J. P. Podskarbiego koronnego Nadwornego Macieja Grabowskiego, reparaowałem te kolumnę i statwę N. K. Zygmunta złotem, żelazem, ołowiem, kamieniem, kytym, brądem i kratą. Mając kaminiarza Jana Stachowskiego s Krakowa majstra w sztuce kamieniarskiej wiele biegłego w roku pańskim 1743.“

U samego dołu, prawie na samym skraju blaszki, jest jeszcze jeden wiersz, jakby wyskrobany z metalu, ale tu litery są już najzupełniej nie do odczytania.

— **O pożarze Witebska** donoszą do gazet warszawskich następujące szczegóły: Kłeska jest olbrzymia. Pożar powstał o godzinie 2ej i to w drewnianym składzie siana w drugiej dzielnicy miasta. Silny wiatr szerzył plomienie z przerażającą szybkością tak, że w jednej niemal chwili stanęło w ogniu 14 dzielnic miasta. Przerazenie nie miało granic. W ogólnym popłochu nie wiadano co przedewszystkiem ratować — mienie, czy życie. Walka z rozszalałym żywiołem była prawie niemożliwą. Ukazujące się w różnych stronach miasta plomienie paraliżowały działanie straży. Pomoc wszelka była daremna. Z ulic zgorzały doszczętnie: Sozonowska, Stolarska, Pokrowska, Płoszczadna, Kuzniecka, Duchowska, Roźdestwińska, Zmartych-wstania, Reżnicka, Wielka Mohyłowska. Ocalały tylko cerkwie, gimnazjum żeńskie i gmach więzienny. Ogień zniszczył załuki: Głuchy, Wokreszeński, Roźdestwiński, Selezynski. Ogółem zgorzało 413 domów, 6 szkół, zarząd policyi powiatowej, drugi cyrkul policyjny i bank szlachecki. Przeszło 7000 ludzi jest bez dachu, nieodszukano kilkunastu osób, przeważnie dzieci.

końcu: „Wstępnie wszysce w szereg „Armii Zbawienia.“ bo w niej jedynie zacerpnąć można prawdziwej, chrześcijańskiej religii, odpowiadającej potrzebom Francji i każdego serca ludzkiego.“ ale widać myśli, że już wszyscy wiedzą, co to za fant ta „Armia Zbawienia“, kiedy jakoś bliżej ani jej początków, ani istoty nie określa. Kogo tu zapytać? Na chybił trafił zbliżyłem się do jakiegoś jegomościa w bluzie, co widać nie pierwszy raz gościem w tej sali, bo wygodnie na dwóch krzesłach się rozłożył, wyjął zaluszczoney *Petit Journal* z kieszeni, a pakując do ust olbrzymią bułkę oblepioną jakąś nieokreślonego koloru ingrediencją, karmil jednocześnie umysł najświeższymi i najciekawszymi wiadomościami.

— Łaskawy panie, czy nie mógłbyś mi Pan powiedzieć, czym jest „Armia Zbawienia“ i do czego dąży?

— Zapytany popatrzył na mnie wzrokiem tak pełnym nieudanego zdziwienia, jakim kiedyś przed laty z litosnym uśmiechem w dodatku obdarzył mnie pewien bardzo zresztą rozumny mąż stanu, kiedyś go nieśmiało zapytał, czym jest właściciel partya X, do czego dąży i czym różni się od partya Y. Obydważ zupełnie w ten sam sposób wzruszył ramionami.

— Albo ja wiem! —

— Przepraszam, sądziłem, że Pan częściej tu bywasz... —

— A bywam, bo teatru strasznie podrożały, a znow do lada jakiej knajpy nie zawsze się chce człowiekowi chodzić. A tutaj, no, śpiew niezgorszy, i zawsze przecież człowiek się zabawi. To pan widać pierwszy raz tutaj na koncert przyszedł?

— Wieg będzie koncert?

— A pocóżym panie przychodził, gdyby koncertu nie było i to bezpłatnego, rozumie się. Jak skończy grać i śpiewać, to później coś jeszcze gadają, ale to już nudne, i tylko moja żona na tej gadaninie zostaje.

Wypowiedziawszy te słowa, mój interlokutor

zabrał się dalej do chleba, masta i dziennika. Z tego, pomyślałem, „Armia Zbawienia“ nie wiele będzie miała poeciehy; biedak prawdopodobnie nigdy na jenerała, a kto wie, czy i na kaprała kiedy zaawansuje. Może czegoś więcej się dowiem od tego tłuszciszka, tak dyplomatycznie wpatrującego się w sufit.

Istotnie, tłuszciszek posłyszawszy moje zapytanie, oderwał oko od sufitu i spojrzał na mnie trochę mniej dyplomatycznie, bo widocznie zagniewany, że mu przerywam jego filozoficzną zadumę.

— A zapewne to stoi napisane w jednej z tych książek, które tu sprzedają. A! — i ziewnął znowu — myślisz Pan, że i ja z własnej ochoty drapię się tutaj, i że mię to wszystko co o.choodzi?

— Wieg z czyjejeje ochoty, jeżeli zapytać wolno? —

— Z czyjeje? Co nie z mojej, to nie z mojej. Djabli nadali, że przed paru miesiącami moja żona została kapitanową, i od tego czasu spokojny w domu nie mam. Wieczór i rano, i na śniadanie i na obiad i na kolację, wciąż w kółko tosam: — Meżu, czy ty jesteś zbawiony? — Wychodzę do miasta: „Meżu, pamiętaj, że dziś zgromadzenie Armii Zbawienia! Wracam z miasta, obiadu niema, ognia w kuchni niema. — Gdzie żona? Żona pisze przemowę do swego batalionu. — Meżu już czas iść. — Meżu, nie myśl o ciebie, ale myśl o duszy. — Meżu, nie napawaj mnie gorzkim wstydem. — Meżu, dawaj pieniądze na wydawnictwa Armii Zbawienia. — Meżu, naucz się na pamięć tego hymnu, żebyś go mógł śpiewać. — Meżu, nie zapominaj, że twoja żona jest kapitanową w Armii Zbawienia. — Meżu, doróżka czeka, wsiadaj, bo się spóźnimy.

Myślałem, że mi się tłuszciszek rozpacze, widocznie potrzebował się przed kimś wywnętrzyć. — I pan wsiadał do doróżki i przyjeżdżasz? zapytałem.

— Ha! cóż mam robić — odparł żałośnie. —

Ale szła! mój panie, już weszli na estradę i zaraz będą śpiewać. Widzisz pan, ot ta tutaj, chuda, z fletem w ręku, w rozmowie teraz z tym jegomością ze skrzypcami, to moja żona: kapitanowa.

Spojrzałem na estradę. Pięciu lub sześciu mężczyzn, dwa razy tyle kobiet, wszyscy w mundurach Armii Zbawienia, z wielkiem S na kołnierzu, z muzykami instrumentami w ręku zamiast pałasów i karabinów; z boku stał bęben, niby wielka armata. Jedna z kobiet, jak dowiedziałem się później, słynna marszałkowna Booth, we własnej swej osobie, dała znak ręką i koncert się rozpoczął. Przy pierwszej zwrotce pieśni usmiechałem się; moi towarzysze gawędzili lub dalej czytali gazety, ale przy drugiej zwrotce uśmiech mimowolny z ust mi zniknął, towarzysze przerwali gawędkę i zaczęli uważnie słuchać. Jedną zwrotkę śpiewał mężczyzna, drugą kobieta, po każdej zwrotce odzywał się pełny chór, śpiewacy wyrazistymi gestami wyrażali dosadnie przepelniające ich uczucia; skrzyżce, trąby, flety i bębny spełniały należycie swą powinność.

Zwiastujesz mi życie nowe¹⁾, Daleś odkupienie, Toż Twe jarmoz schylał głowę, Wyzwolony już z niewoli, już z niewoli wyzwolony.

Chór: Alleluja! Alleluja! Alleluja Zbawcy memu! Alleluja! Alleluja! Alleluja! Amen.

Odkupiony, odkupiony, Jestem przez Twój krew na krzyżu; Z grzechów otam oczyszczony; Wierzę temu, wierzę święcie; wierzę temu, wierzę święcie!

Chór: Alleluja....

¹⁾ *Chants de l'armée de salut, réunis par la maréchale Booth.* 5.

Na Twe łono jam przyjęty, już przyjęty! Oto głos Twój usłyszałem: Z łaski Twojej jestem święty, Ach! ja nawet grzesznik taki! Ach! ja nawet grzesznik taki!

Chór: Alleluja....

Odnalazłem, odnalazłem W Nim mojego Zbawiciela. Wiem gdzie wolność jest kraj, Co za szczęście, co za raj! Co za szczęście, co za raj!

Chór: Alleluja....

Duchu święty! Duchu święty! Tyś pocieszył mię jedynie, Ręczę mi, żeś już zapomniał, O mej winie, o mej winie.

Chór: Alleluja....

Na pomoc, na pomoc żołnierze! Spieszmy ginącemu światu, Ponczmy go w Bożej wierze! Naprzód! naprzód! spieszmy, walczmy!

Chór: Alleluja....

Z każdą zwrotką chór rósł, potężniał; obojętni widzowie powstawali z krzesel; murarz czytający dotychczas z zajęciem swą gazetkę, zwinął ją w trąbkę i machał na prawo i lewo, wykrzykując: „Alleluja“, co mu sił starczyło; zajądający pajdę chleba z masłem wniósł ją triumfująco do góry; jakaś silna, koścista pięść wymierzona przeciw niewidomemu wrogowi, o mało co z prawym nym polczkiem się nie spotkała; nawet apetyczny tłuszciszek nucił, czy raczej mruzczał zaczął: „Alleluja“, a kilkanaście wyrobnie, szwaczek i tym podobnych pań i panien nie śpiewało już, lecz formalnie piała. Dość piękna nuta; myśli bądź co bądź wyższe, za któremi, nie zdając sobie z tego sprawy, spragnione były słuchachów serca; pewien wyraz energii, objawiający się w twarzach

i ruchach, musiały magnetycznie podziać na biednych tych Paryżan i Paryżanki. — Coś się w tych sercach budziło, coś wyższego i szlachetniejszego nad myśl o kieliszku koniaku lub nowym stroiku na głowę. Do kościoła mało który z nich pójdzie; przesał, żarty kolegow, spacone pojęcia drogi im zamykają, a tu chrześcijańska dusza się odzywa i czegoś wyższego się domaga. Biedacy głodni, więc rzuc im kawałek chleba, choć twardego i niezdrowego, a z radością go schwyca, jakby jakie skarby posiadł. Zał mi się serdecznie tych ludzi zrobiło. — Kwilił nie lubię, ale słuchając tego entuzjastycznego hymnu, tej nowej już jakiejś religii, wytworu oszołomionej wyobraźni ludzkiej, a która przecież tak działała na umysły i serca dla kilku przechowanych, obłudzonych ziarneczek prawdy; myśląc sobie, że ci ludzie mają przecież tyle sposobności, aby poznać prawdziwą Chrystusową religię — miętko mi się jakoś kół serca zrobiło. Macie też co, pomyślałem, wypisywać „Alleluja, Alleluja;“ o lepiejby wam *miserere* przystało!

Ledwie ostatnie „Alleluja“ przebrzmiało, rozpoczęła jakaś „jenerałowa“, czy „pułkownikowa“ długa dosyć przemowa, namawiając wszystkich obecnych, aby bezwzględnie zapisałi się w szereg „Armii Zbawienia.“ Kilka wyrobnie, rozgrzanych śpiewem, potakiwało zawzięcie, przynajmniej z początku mowy, bo później uważałem, że się im nieznanie powieki kleiła, a głowy zbyt nieprawidłowo poruszały zaczęły. Ja naturalnie słuchałem pilnie, bo raz wreszcie czegoś jaśniejszego o całej

Rozkład jazdy c. k. uprzyw. kolei Północnej Cesarza Ferdynanda,

kolei Kromieryzkiej i Ostrawsko-Frydlandzkiej.

Ważny od 1go czerwca 1887 r. aż do dalszej zmiany.

Liczby drukowane czarnym drukiem wskazują porę nocną od godziny 6 wieczór do godziny 5 minut 59 rano.

1) Wiedeń—Kraków.

Kilometry	STACYE									
	15	41	1	29	21	17	33	3	3	3
	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.
6	Wiedeń (Restauracya)	Odj.	8:20	12:—	2:25	5:—	7:30	9:—	9:45	
14	Floridsdorf-Donaufeld		8:31	11:58	2:38	5:13	7:42	9:12		
19	Süssenbrunn (przystanek)		8:43	prz. p.	2:52	5:27	7:55	9:25		
32	Wagram		8:51	prz. p.	3:1	5:36	8:4	9:34		
	Gänserndorf (Rest.)	Prz. p.	9:7	12:35	3:19	5:55	8:21	9:51	10:24	
	Budapeszt	Odj.	9:—	8:15	—	—	2:30	2:30		
	Tepla-Trenczyn-Tepl.	Odj.	11:28	8:07	—	—	2:36	4:36	4:36	
	4) Marchegg	Odj.	7:50	12:6	—	—	7:34	7:34	7:34	
	Gänserndorf	Odj.	7:11	12:37	3:25	—	8:28	9:58	10:27	
40	Angern		9:23	—	3:40	—	8:39	10:7	—	
44	Stillfried (przystanek)		9:31	—	3:49	—	8:47	10:16	—	
51	Dürnkrot		9:41	12:56*	4:3	—	9:—	10:29	—	
59	Drösing		9:53	—	4:19	—	9:14	10:42	—	
65	Hohenau		10:3	—	4:32	—	9:26	11:14	—	
71	Rabensburg (str. Nr. 43)		10:3	—	4:43	—	—	11:24	—	
76	Bernhardtshof (przystanek)		10:3	—	4:52	—	—	11:33	—	
84	Lundenburg (Rest.)	Prz. p.	10:26	1:32	5:4	—	9:56	11:44	11:25	
	13) Neusiedl-Dürnholz	Prz. p.	12:38	—	—	—	12:8	4:49	4:49	
	13) Zellerndorf	Prz. p.	4:56	—	—	—	8:18	8:18	—	
	14) Zellerndorf	Odj.	—	rano	9:28	—	—	6:37	6:37	
	14) Neusiedl-Dürnholz	Odj.	—	3:10	12:39	—	—	9:49	9:49	
	6) Berno	Odj.	7:20	4:2	11:50	—	7:38	7:38	7:38	
	Lundenburg	Odj.	10:33	6:—	1:36	5:16	10:6	11:52	11:29	
	Mähr-Neudorf	Odj.	10:49	6:16	—	5:35	10:24	12:9	—	
	Luschnitz (przystanek)	Odj.	10:57	6:24	—	5:43	10:32	12:18	—	
	Göding	Odj.	11:7	6:35	2:1	5:56	10:40	12:31	11:56	
	Strassnitz-Rohatetz	Odj.	11:18	6:—	—	6:3	10:59	12:42	12:6	
	Liderzowicz (str. Nr. 77)	Prz. p.	11:35	7:07	2:24*	6:31	11:19	1:3	12:21	
	Bisenz-Pisek (Rest.)	Prz. p.	3:29	8:14	3:29	8:14	—	—	—	
	Gaya	Prz. p.	—	5:35	12:10	5:25	—	—	—	
	Bisenz-Pisek	Odj.	11:37	7:10	2:24*	6:35	11:23	1:6	12:22	
	Poleschowitz (str. Nr. 86)	Prz. p.	11:48	7:21	—	6:47	—	—	—	
132	W.-Hradisch (Rest.)	Prz. p.	11:57	7:30	2:38	6:57	11:45	1:26	12:37	
139	W. Brod	Prz. p.	1:8	8:48	4:28	8:8	—	—	—	
	W. Brod	Odj.	10:5	5:30	10:05	5:30	—	—	—	
	W.-Hradisch	Odj.	12:1	7:34	2:40	7:13	11:49	1:29	12:40	
	Babitz (str. Nr. 94)	Odj.	12:18	7:55	—	7:26	12:11	1:49	12:55	
	Napagedl	Odj.	12:26*	8:04	—	7:35	12:19	1:58	—	
	Ottokowicz (str. Nr. 103)	Prz. p.	12:36	8:15	—	7:47	12:30	2:8	—	
	Quassitz-Thumtschau	Prz. p.	12:46	8:22*	—	7:55	12:30	2:15*	—	
	Zahlenitz (str. Nr. 111)	Prz. p.	12:46	8:27	3:13	8:1	12:42	2:20	1:16*	
	Hullein (Rest.)	Prz. p.	1:38	—	3:44	8:4	—	—	—	
	25) Kromieryz	Prz. p.	1:31	—	4:2	—	—	—	—	
	27) Holleschau	Prz. p.	1:31	—	4:2	—	—	—	—	
	28) Holleschau	Odj.	11:38	—	1:41	7:—	—	—	—	
	26) Kromieryz	Odj.	12:5	7:45	1:54	7:22	—	—	—	
	Hullein	Odj.	12:50	8:32	3:14	8:6	—	—	—	
	Rzikowicz	Odj.	1:1	8:43	—	8:18	—	—	—	
176	Przerów (Rest.)	Prz. p.	1:12	8:54	3:32	8:31	—	—	—	
184	11) Olomuniec	Prz. p.	3:01	9:43	4:15	9:45	—	—	—	
	8) Berno	Prz. p.	3:58	—	10:—	—	—	—	—	
	7) Berno	Odj.	11:15	6:—	11:15	5:50	10:53	—	—	
	12) Olomuniec	Odj.	1:14	7:45	1:14	7:—	4:16	12:44	—	
	Przerów	Odj.	2:12	9:12	3:40	9:10	5:50	1:51	1:41	
	Radwanitz (przystanek)	Odj.	2:25	9:25	—	9:24	6:3	2:5	2:3	
	Leipnik	Odj.	2:39	9:39	3:59*	9:38	6:15	2:20	2:3	
	Drahotusch (str. Nr. 140/1)	Prz. p.	2:50	9:52	—	9:51	6:30	2:34	—	
	Weisskirchen (Rest.)	Prz. p.	2:57	10:—	4:14	9:59	6:39	2:43	2:21	
	Wsetin	Prz. p.	7:6	3:39	7:6	—	—	—	—	
	Wsetin	Odj.	11:48	—	11:48	7:8	—	—	—	
	Weisskirchen	Odj.	3:—	10:3	4:17	10:3	6:42	2:47	2:24	
	Böiten (str. Nr. 149)	Odj.	3:15	10:13*	—	10:14	6:52*	2:58	—	
	Pohl	Odj.	3:25	10:23	—	10:23	7:1	3:7	—	
	Deutsch-Jasnik (str. 157 1/2)	Prz. p.	3:28	10:32	—	10:32	7:1	3:18	—	
	Zauchtel	Prz. p.	3:38	10:39	4:41*	10:40	7:19	3:25	2:51	
	Neutitschein	Prz. p.	4:30	12:35	—	8:—	4:15	—	4:15	
	Neutitschein	Odj.	2:40	10:10	2:40	8:30	6:30	2:50	—	
	Zauchtel	Odj.	3:32	10:44	4:41*	10:44	7:23	3:30	2:52	
	Seltendorf (str. Nr. 165 1/2)	Prz. p.	3:47	11:2	4:54*	10:53	7:32	3:39	3:7	
	Stauding (Rest.)	Prz. p.	5:16	12:54	—	11:2	7:42	3:49	6:24	
	Stramberg	Prz. p.	1:52	9:—	1:52	6:15	—	—	—	
	Stramberg	Odj.	3:49	11:05	4:54*	11:5	7:44	3:52	3:8	
	Stauding (przystanek)	Odj.	11:15	—	11:15	7:54	4:3	—	—	
	Polanka (str. Nr. 179)	Prz. p.	—	11:23*	—	8:3*	4:13	—	—	
	Schönbrunn (Rest.)	Prz. p.	4:9	11:31	5:11	11:29	8:11	4:21	3:29	
	17) Opawa	Prz. p.	6:03	12:37	6:03	—	7:15	5:22	5:22	
	18) Opawa	Odj.	3:15	9:55	3:15	—	9:12	9:10	12:20	
	Schönbrunn	Odj.	4:17	11:38	5:12	11:33	8:15	4:29	10:21	
	Mor-Ostrawa (Rest.)	Prz. p.	4:25	11:46	5:20	11:41	8:24	4:38	10:29	
	25) Frydland	Prz. p.	6:42	2:6	6:42	—	7:18	—	7:18	
	26) Frydland	Odj.	2:21	8:5	2:21	—	6:50	—	8:5	
	Mor-Ostrawa	Odj.	4:30	11:52	5:22	11:45	8:27	4:42	10:30	
	Hruschau	Odj.	4:36	11:58	—	11:51	8:33	4:48	10:36	
	Oderberg (Rest.)	Prz. p.	4:45	12:7	5:34	12:—	8:43	4:58	10:45	
	Wrocław	Prz. p.	10:10	6:05	10:10	—	—	—	—	
	Berlin Friedrichsstr.	Prz. p.	6:3	—	6:3	—	—	—	—	
	Hamburg	Prz. p.	1:28	—	1:28	—	—	—	—	
	Cieszyn	Prz. p.	7:10	2:3	7:10	—	—	—	—	
	Koszyce	Prz. p.	7:23	—	7:25	—	—	—	—	
	Koszyce	Odj.	6:28	9:—	6:28	—	—	—	—	
	Cieszyn	Odj.	4:35	8:30	4:35	—	—	—	—	
	Wrocław	Odj.	12:15	6:40	12:15	—	—	—	—	
	Oderberg	Odj.	5:45	12:29	5:45	—	—	—	—	
	Dittmannsdorf (str. Nr. 202)	Prz. p.	5:20*	12:40	—	5:18	—	—	—	
	Piotrowice	Prz. p.	5:33	12:54	6:05	—	—	—	—	
	Zebrydowice	Prz. p.	5:45	1:5	5:45	—	—	—	—	
	Pruchna	Prz. p.	5:59	1:21	6:28	—	—	—	—	
	Drahomysł (str. Nr. 222)	Prz. p.	6:14	1:37	—	6:11	—	—	—	
	Chybi	Prz. p.	6:24	1:50	—	6:21	—	—	—	
	Zabrzeg (str. Nr. 235)	Prz. p.	6:34	1:53	6:54	—	—	—	—	
	Dziedzie (Rest.)	Prz. p.	7:34	2:30	7:34	—	—	—	—	
	19) Bielsk-Biała	Prz. p.	11:10	5:5	11:10	—	—	—	—	
	Bytom	Prz. p.	4:11	10:20	4:11	—	—	—	—	
	20) Bielsk-Biała	Odj.	5:8	11:53	5:8	—	—	—	—	
	Dziedzie	Odj.	7:10	2:1	6:57	—	—	—	—	
	Jawiszowice	Prz. p.	7:28	2:20	—	—	—	—	—	
	Oświęcim (Rest.)	Prz. p.	7:42	2:33	7:21	—	—	—	—	
	Skawina	Prz. p.	—	6:8	—	—	—	—	—	
	Gliwice	Prz. p.	10:10	5:4	10:10	—	—	—	—	
	Wrocław	Odj.	12:15	6:40	12:15	—	—	—	—	
	Gliwice	Odj.	4:35	10:15	4:35	—	—	—	—	
	Oświęcim	Odj.	7:52	2:39	—	5:15	7:42	—	5:50	
	Chełmek (przystanek)	Odj.	8:6	2:51	—	5:28	7:55	—	—	
	Libiąż	Odj.	8:20	3:3	—	5:41	8:13	—	—	
	Chrzanów (przystanek)	Odj.	8:33	3:14	—	5:53	8:26	—	—	
	Trzebnia (Rest.)	Prz. p.	8:42	3:22	7:56	6:2	8:35	6:28	—	
	21) Szczakowa	Prz. p.	—	5:—	8:39	—	—	7:35	—	
	23) Granica	Prz. p.	—	—	8:55	—	—	11:47	—	
	Warszawa	Prz. p.	—	—	6:10	—	—	10:20	—	
	Warszawa	Odj.	—	6:—	—	—	—	9:20	—	
	24) Granica	Odj.	—	2:49	—	—	—	5:23	—	
	22) Szczakowa	Odj.	6:50	3:17	6:50	—	—	5:53	—	
	Trzebnia	Odj.	8:50	3:58	8:04	—	—	6:34	—	
</										

X. Henryka Łozińskiego... Nabożeństwo żałobne w Poroninie, w sobotę dnia 16 lipca, jako w rocznicę śmierci.

GUWERNER, pedagog z zamiłowania, posiadający języki: niemiecki, polski, francuski, angielski i rosyjski... Dr. Adam Strumiński

Pewna pani udziela nauki języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego, gramatyki i konwersacji. — Adres: F. W. w Administracji „Czasu“.

OGŁOSZENIE.

Dnia 20go lipca b. r. odbędzie się w c. k. Starostwie w Ropczycach publiczna licytacja celem wydzierżawienia na lat 3, na rzecz zaległych podatków, prawa propinacyjnego w dobrach Będziemyśl i Kłęczany pod Sendziszowem przy kolei i szosie, wraz z 2 karczmiami i zajazdem gościnnym, z dodatkami kilkadziesiąt morgów gruntu ornego i łąk, pastwiskiem na 6 sztuk bydła i poborem 4 sągów drzewa opałow. W miejscu jest stacja kolei i odbywają się odpusta. Propinacją tę może wydzierżawić c. k. Starostwo także z wolnej ręki najwięcej dającemu. Cenę wywołania stanowi czynsz roczny 870 zlr. z góry płatny. (1630-13) Blizsze warunki w c. k. Starostwie.

OBWIESZCZENIE.

Nr. 1378. [1641-13] Od 1go listopada 1887 r. do końca października 1890 r. jest do wydzierżawienia propinacyjne prawo wyszynku w obrębie miasta Stryja z przedmieściami Zapłatyn, Szumlańszczyzna i Węzowszczyzna — tudzież prawo poboru opłat od wprowadzonych w obręgtego miasta i przedmieść trunków spirytusowych, miodu i piwa, a to: a) od hektolitra piwa zlr. 2 ct. 8 b) od litra wódki „ 5 6/10 c) od litra rosolisu, araku, rumu, ponczowej esencji, sliwownicy lub okowity „ 8 5/10 d) od litra miodu, wiśniaku lub maliniaku „ 2 e) od trunków pod c) wymienionych przez kupców korzennych sprowadzonych „ 13 Cena fiskalna 45.000 zlr. — Kaucya 3-miesięczny czynsz dzierżawny.

Wolno wnieść także oferty osobno na wyszynk piwa i opłatę tegoż, a osobno na wyszynk i opłatę od reszty trunków.

Ostemplowane oferty, zaopatrzone w 10% wadyum, wnieść należy do końca sierpnia 1887, do Zarządu gminy miasta Stryja.

Blizsze warunki dzierżawy przejrzane być mogą w Zarządzie gminy stryjskiej lub w c. k. Starostwach w Samborze, Drohobyczu, Przemysłu, Żydaczowie, Kałuszu, Dolinie, Tarnowie i Stanisławowie.

Zarząd gminy kr. miasta Stryj dnia 30 czerwca 1887 r.

Dr. Stanisław Paszkowski prymaryusz oddziału chorób wewnętrznych szpitala św. Łazarza, mieszka obecnie przy ulicy Wiślnej L. 9, I. piętro. Ordynuje od 3-4. (1606-5-10)

TRUSKAWKI w ogrodzie na Wielopola Li-browskim pod Nr. 18. (1543-6-8)

GEÓWNY SKŁAD FLEUR Cognac mousseuse. K. Rząca i Chmurski w Krakowie. (1609-4-5)

Nadszedłszy transport Plewników, Grabiarz Obory-waczy, Kosiarek i Żniwiarek, oryginalnych Wood'a, oraz innych narzędzi rolniczych, które sprzedaje po bardzo umiarkowanych cenach (1619-2-6) J. B. Prüwer, Skład maszyn i narzędzi rolniczych amerykańskich, angielskich i szwajcarskich, w Krakowie, Wolnica, Nr. 4.

ADWOKAT KRAJOWY Dr. Henryk Buzawa Schoen przeniósł swą kancelaryę na plac Dominikański Nr. 3. [1617-3-3]

Tapety

z pierwszych fabryk krajowych i francuskich, stosowne szlaki, listwy złożone i drewniane, sufity en relief, otrzymał świeżo i poleca największy skład tapet, storów do okien, cerat na meble i stoły (1072-246-) Wilhelma Fenza w Krakowie, Rynek 9. Podejmuje się tapetowania mieszkań. — Próby na żądanie franco.

Rzepy pastewnej, ściernianki (Stop-pelribensamen), nasienie świeże i pewne, 1 litr 1 zlr., poleca (1473-6-20) J. BULSEWICZ, skład nasion w Bochni.

BOLE ŻOŁADKA Trudne trawienie, kwasy, utrata apetytu, bładaczka, wyczerpanie sił, leczą się przez użycie ELIXIRU GREZ'A zawierającego w sobie niezbędne do trawienia elementa: Chinę, Kokę, Pepsinę, i. t. p. Elixir ten przepisywany powszechnie przez najznakomitsze powagi medyczne, jest także używany we wszystkich parzych szpitalach. Na wystawach otrzymał Medale złote i Dyplomy honorowe. P. GREZ, Aptekarz, 34, rue La Bruyère, PARIS We Lwowie, w aptekach: p. p. E. Mikolajca, Wawiorskiego, Ruckera i Sędzińskiego w Krakowie, w aptekach: pp. Rolyka, Wisz-rowskiego, Trauczyńskiego i Stodleckiego.

Patent [1579-74] L. Strakosch & J. Bohner. Maszyny do prania i magle do bielizny poleca Aleks. Herzog, w Wiedniu, Graben, Bräunerstrasse 6. Katalogi darmo i oplatnie.

Sieć NA żyłaki, zgrubienia, nabrzmienia nóg, angielskie elastyczne pończochy gumowe, stosownie do wielkości za sztukę aż do kolana „ zlr. 3-4 „ powyżej kolana „ 4-6 „ „ „ „ „ 6-8 Cześć tydkowa, udowa lub kolanowa, tudzież skarpetki, sztuka zlr. 1.75 do zlr. 2.50. O. Neuper's Nachf., Wien, I., Graben 29, im Kanern des Tattnerhofes. Rozsyłka punktualnie za zaliczką. (1159-11-12)

Impotencję, osłabienie męskie, wszelkie następstwa grzechów młodocianych i powstałe przez to osłabienia wzroku, stuchu i pamięci, przedrażnienie, rozstroje nerwowe, zmyły nocne i cierpienia krzyżów wywołane będą według świetnie uznanej metody bez następstw i przzerwania w zawoździe gruntownie i najszybciej, również oclezenie z owki moczowej, świeżo powstałe i zastarzałe, bez bólu i bez wstrzykiwania, także wszelkie choroby kobiece, jak: biada upławy, nieplodność i wszelkie choroby macicy, również biada wado i nankowej metody wszelkie wyrzuty skórne, kły i wrzody bez krąpania lub pieczenia w stymie znany od lat wielu zakładzie

Dr. Hartmann specjalistę wedle dyplomu z r. 1870 członka wiedeńskiego lekarz wydziału w Wiedniu, I., Lobkowitzplatz Nr. 1. Mnóstwo uznan m. in. za przejęcie. Leczenie może być odbyte z najlepszym skutkiem także listownie, a lekarstwu przesyła się dy-akretnie. Honorarium mierne. (1056-164)

Odznaczone na wystawie lekarskiej. W. Kosydarski, koncesyon. blacharz, w Krakowie, Rynek główny Nr. 24 (dawniej ul. Szewska) naprzeciw odwału, podejmuje się pokrywania i reparacji dachów cynkiem, blachą żelazną pocynkowaną miedzią, szyfrem i papą. Wielki wybór własnego wyrobu: Wanien, Bidet, Parówek, Wanien nasiadowych, Water-closetów pokojowych i nadkanałowych, Lodowni, Filtrów i wszelkich przy-rządów do obsługi chorych a wygody zdrowych. Ma zawsze na składzie Samowary rosyjskie i wszelkie Naczynia gospodarze-Urządza Wodociągi i Dzwonki elektryczne. Za wszelkie roboty i materiały ręczy. (1329-11-15)

H. NIEMETZ w KRAKOWIE, SUKIENNIC Nr. 30, poleca Szanow. Publiczności swój główny skład angielskich bicykli i trycykli, Rowery zupełnie bezpieczne i dla starszych, zaprowadzone w naszej armii. (1328-11-15) WELOCYPEDY DZIECIENNE. Poleca również swój skład MASZYN DO SZYCIA, od trzynastu lat istniejący. Przyjmuje wypłaty ratami.

VAN HOUTEN'S CACAO jest uznany jako NAJLEPSZY i w używaniu NAJTAŃSZY. Do nabycia w aptekach, składach aptecznych, handlach łakoci i kolonialnych oraz cukierniach, w puszkach blaszanych po 1/2, 1/4 i 1/8 kilo netto zawartości. (1683 68-104)

Miejsca sprzedaży: w Krakowie u Stanisł. Feintucha w Ryнку gł. Nr. 6 — J. K. Fischera, handel papieru i korzenny — M. Jawornickiego w Ryнку Nr. 43 — Jana Janigi — Ed. Krümlera, skład materyał. aptecz. — Fr. Le-neria, handel korzenny i materyał. — Józefa Trauczyńskiego, aptekarz. — J. Wentzla w Ryнку głów. Nr. 19/19. — W Rzeszowie J. Scheitter & Comp.

Doniesienie. Wydany przezemnie na częściowe spłaty miesięczne węgierski los Czerwonego krzyża serya 3619 fol. 22 wyciągnięty został 1go lipca 1887 r. z główną wygraną. Szczęśliwy wygrywający może wygraną kwotę natychmiast podnieść w mojej kasie. Aleks. Suchanek, DOM BANKOWY w Bernie moraw. Uwaga. Ajenci w miastach znajdują stałą posadę.

Molla proszki Seidlickie. Tylko prawdziwe, jeżeli na etykiecie każdego pudełka wydrukowany jest orzeł i firma A. Molla. Trwały i pewny skutek tych proszków w najpocząwszywanych cierpieniach żołądka i trzewów brzusnych, kureczach żołądka, zadęgnięciu, zgadze, chronicznem zaparciu stolca, w cierpieniach wątroby, zastojach krwi oraz hemoroidach, i w najrozmaitszych chorobach kobiecych, zapewnił od wielu lat tym proszkiem obszerne wzięcie. OSTRZEZENIE. Falszywe wyroby będą sądownie ścigane. Cena zapieczętowanego oryginalnego pudełka 1 zlr. w. a.

Wódka francuska i sól Molla jako twardzenie do skutecznego opatrywania gróscia, reumatyzmu, wszelkiego rodzaju bólów członków i sparaliżowań, bólu głowy, uszów i zębów, jako kompresy we wszelkich skalece- niach i ranach, zapaleniach i wrzodach. Wewnętrznie z wodą zmieszana w nagłej słabości, wymiotach, kolkach, i rozwoleńniu. — Flaszka z doskonałym opisem 80 cnt.

OLEJ TRĄWOWY M. KROHN & Comp. w Bergen (w Norwegii). Najskuteczniejszy i najodpowiedniejszy środek w cierpieniach piersiowych i płuc, przeciw skrofotom, wysypkom skórnym, w chorobach gruźlowych, tudzież dla popra- wienia ogólnego odżywienia wstępnych dzieci. Ze wszystkich w handlu znajdujących się gatunków jedynie odpowiedni do leczniczego użytku. Flaszka z opisem użycia kosztuje 1 zlr. w. a.

Główny skład wysyłek u A. MOLL, c. k. dostawcy nadworn., Wiedeń, Tuchlauben. Uprasza się Szanowną Publiczność wyraźnie żądać preparatów MOLL i li tylko te przyjmować, które opatrzone są moją marką ochronną i podpisem. Składy mają: w KRAKOWIE K. Wisniewski, W. Redyk, F. Sobierski apt., Siedlecki apt., M. Jawornicki kup., St. Feintuch kup., — w BIAŁYM E. Keler apt., — w BRODACH M. Kulak apt., — w GURAHUMORÁ E. Botezat apt., — w JAROSŁAWIU J. Wisłocki apt., J. Rohm apt., — w KO-ŁOMYI E. Stencel apt., — w LWOWIE J. Beiser apt., S. Rucker apt., — w NOWYM SĄCZU W. Filipek apt., Kosterkiewicz wdowa, R. Jakubowski apt., — w NOWYM TARGU C. Laur., — w OSWIECIMIE J. Löwenberg, — w PRZEMYSŁU F. Nahlig apt., A. Mańkowski apt., — w PRZE-MYSLANACH E. Baranowski apt., — w PODGÓRZU J. Skakalski aptek., — w RZESZOWIE J. Schaiter i Sp. A. Karpiński apt., — w SOKALU E. Wysocki apt., — w STANISŁAWOWIE A. Amirowicz apt., A. Beill apt., — w TARNOPOLU F. Jamrógiewicz apt., — w TARNOWIE W. Milderer i Spółka, H. Wierzycki, Fr. Leszczyński, Th. Scharf., — w WADOWICACH K. Fider- kiewicz, — w ZBARAZU Izidor Süßermann, — w ZŁOCZOWIE F. Petesch apt. (1426-41-)

Bona Fröblowska zaopatrzona w chlubny patent, wlad. grunt. język. niem. — poszukuje posady na 150 zlr. P. Teyssandier et Chojecki, Poznań. (1622-2-3) CHUSTKI, PLEDY, Kołdry do podróży, otrzymał w wielkim wyborze i poleca Kazimierz Niesiołowski w KRAKOWIE, Sukiennice Nr. 24. CENY BARDZO NISKIE. [1432-4]

Posadzki cementowe, marmurowe, steingutowe i t. p.

Krażki betonowe do studni, Rynny betonowe na seki, jak również inne wyroby bet. i wszelkie materyały budowlane — poleca Fabryka wyrobów betonowych i Skład wszelkich potrzeb technicznych M. Zieleniewskiego, inżyniera w Krakowie. (1540 3-10)

Do Zarządu dóbr w Chorzelowie p. Mielc — potrzebni są ekonom i pisarz kawalerowie, na wikt. Zgłoszenia adresować: Roman Firsz w Chorzelowie. Odpisy świadectw załaczyć. (1532 6-6)

Geld erhalten Civil- und Militär- personen auch in der Provinz von 300 fl. aufw. auf 1-10 Jahre. event. in kl. Raten rück-zahlbar. Adresse: F. Gurré, Credit-Gesellschaft, Graz. (1570-5-) Ogniotrwale i bezpieczne od włamania kasy używane i nowe, sprzedaje po najtańszych cenach tylko S. Berger w Wiedniu, Graben, Bräunerstrasse 10. [1409-11-] Katalogi darmo i oplatnie.

JAN IHNATOWICZ we LWOWIE, ul. Kopernika Nr. 3; w KRAKOWIE, Sukiennice Nr. 20; w CZERNIOWCACH, Rynek Nr. 2 — poleca swojego wyrobu znakomite środki, odszczególnione 7ma medalami zasługi i 2ma dyplomami uznania na wystawach krajowych i zagranicznych. MAGNOLINA jedyny środek odświeżający skórę; skóra sucha, szorstka i zgrzybiała pod wpływem Magnoliny staje się miękka i delikatną Magnolina usuwa czerwoność nosa i wgrzy. Cena 1-go znakomitego środka 1 zlr. 50 ct. Woda liliowa plamy żółte, brnatne, ostudy z twarzy, szczy i piersi pod wpływem tej cudownej wody po kilkakrotnym użyciu nikną. Cena 1 zlr. 50 ct. Krem orientalny biały, cielisto-różowy dla blondyn k i cielisto-żółtawy dla szatynek. nadaje twarzy naturalną białosć i delikatność. Twarz dziubata i piegawata zostanie całkiem odświeżona i odmłodzona. Cena 1 zlr. 20 ct. [88-11-]

ELEKTRYCZNE BRÜCKNER, ROSS UND CONSORTEN w Wiedniu, III. Bez. Baumgasse Nr. 5. NAJLEPSZE POLECENIA. Kosztorysy i projekta darmo. (1575-3-20)

Wiedeń — „Hôtel Métropole“. Ringstrasse, Franz-Josefs-Quai. Wielki pierwszorzędny hotel. 400 pokoi i salonów (od 1 zlr. wwyż) winda osobowa, czytelnia z dziennikami wszelkich krajów (akże „Czas“). Wspaniałe podwórze ozdobne. Kąpiele Dunajowe i biuro teleg. w hotelu. Stacja ramjawowa przed hotelem, omnibus hotelowy na dworzec kolejowy. Przy dłuższym pobycie niżlżone ceny. (1205 45 92) L. SPEISER, dyrektor.

SKŁAD FABRYCZNY PŁÓCIEN Bernh. Beer's Sohn w BERNIE MORAW, FRÖHLICHERGASSE, rozsyła za zaliczką: LETNIE MATERYE CZESANKOWE do prania w najwziewszych wzorach Reszka 6 1/2 metr. na jedno kompletnie ubranie męskie 3 zlr. jak długo zapas starzy. Wszelkie gatunki towarów płócienych. PROBK I CENNIKI DARMO I OPLATNIE. (1187-9-10)

G. k. Generalna Dyrekcyja austr. kolei państwowych. WYCIĄG Z ROZKŁADU JAZDY ważnego od 1go czerwca 1887 r. Odjazd z Krakowa-Podgórze 6-12 rano z Krakowa, 8-28 rano z Podgórze do Skawiny, Oswięcima, Żywca, Nowego Sącza 6-05 wieczór z Podgórze, 7-35 wieczór w Krakowie z Nowego Sącza, Żywca, Suchy, 7-08 wieczór z Podgórze 7-35 w Krakowie z Oswięcima. (1440-25) Przyjazd do Tarnowa 1-10 w nocy z Orłowa, 11-15 przedpołudniem z Żywca, Zagórze, Orłowa, 10-33 wieczór z Orłowa, Żywca, Zagórze.